

Bölüm 2

ARDAHAN İLİ BÜYÜKBAŞ HAYVANCILIK SEKTÖRÜNÜN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VE PAZARLAMA KANALLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Arzu KILIÇ¹
Özlem EŞTÜRK²
Nilcan ALBAYRAK³
Şafak ALTAY⁴

I-GİRİŞ

Hayvancılık sektörünün temel amacı gıda maddesi üretmek olup, bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de hızla artan nüfusun dengeli ve yeterli beslenmesinde, çeşitli alanlarda endüstri hammadde olarak kullanılması sebebiyle önemli bir yere sahiptir. (Hacıbebekoğlu & ark.,2013). Son yıllarda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde hizmet ve sanayi sektörlerinin üretimden aldıkları pay artarken gıda maddesi üretimi kapsamında çoğunlukla tarım sektörü ile birlikte ele alınan bitkisel ve hayvansal üretimin payı ise azalış göstermektedir. Bu sektördeki bir diğer eğilim ise ülkelerin gelişmişlik düzeyi arttıkça tarımsal üretimin yapısında bitkisel üretimden hayvansal ağırlıklı üretime yönelmeye başladıkları ve özellikle gelişmiş ülkelerde tarımsal ekonominin lokomotifinin hayvancılık olmaya başlamasıdır. Bu eğilimin oluşturan nedenler; hayvancılığın düşük maliyetli istihdama olanak yaratması, kalitesiz ve insan beslenmesine temelde uygun olmayan yem kaynaklarının insanların tüketeceği kaliteli gıdaya dönüştürülebilmesi sonucunda yapılan her bir birim yatırıma en yüksek katma değeri yaratan sektörlerden biri olarak kabul edilmesidir.(Ünlüsoy, İnce & Güler,2010).

Ardahan ilinde ki büyükbaş hayvancılıkla uğraşan kişi/ işletmelerin yapısal ve ekonomik özelliklerinin belirlenmesi, piyasaya sundukları hayvanların pazarlama ve dağıtım kanallarının bilinmesi sektörün ve ilin geleceği açısından önem arz etmektedir. Özellikle son yıllarda ülkemizde artan et fiyatları ve buna karşılık et ithalatının yapılarak sorunun çözülmeye çalışılması şeklindeki girişimler buza-

¹ Ardahan Üniversitesi İİBF. arzukilic@ardahan.edu.tr

² Ardahan Üniversitesi İİBF. ozlemesturk@ardahan.edu.tr

³ Ardahan Üniversitesi İİBF. nilcanalbayrak@ardahan.edu.tr

⁴ Ardahan Üniversitesi İİBF. safakaltay@ardahan.edu.tr

talıklarına neden olmaktadır. Ardahan'da sıklıkla görülen hastalık türleri genel olarak brusella, sarılık ve Şap'tır. Ayrıca hayvan sağımına engel olan ve sağılacak süt miktarını olumsuz etkileyen meme ucu hastalıkları ve nadiren görülen şarbon hastalıkları yaşanmaktadır. Yeni doğan hayvanlarda özellikle zehirli ishal önemli ölçüde görülmektedir (Güven. & ark., 2017). Sorunların sadece işletmeler veya kişilerin çabaları ile çözümlenmesi yeterli değildir. Bu anlamda kurumların ve devletin etkili ve sürdürülebilir destekler sunması önem arz etmektedir. Çiftçilerin eğitimine daha fazla ağırlık verilmeli, satış kapasitelerinin artırılması için satış ve pazarlama amaçlı kooperatifçiliğe, özel şirket oluşumlarına önem verilmelidir. Yine modern çiftlik ve ahır yapımını kolaylaştıracak ve özendirerek desteklerin verilmesi gereklidir. Hayvan beslemesinde kullanılan yem bitkilerinin Ardahan ilinin iklim koşullarına uygun olanlarının üretilmesi için özendirici çalışmalara ağırlık verilmelidir. Ardahan ilinde özel veya kamu-özel girişimciler tarafından et işleme tesisleri öncelikli olarak hayvan kesiminden elde edilen her türlü çıktıyı değerlendirecek fabrika/ tesise gereksinim bulunmaktadır.

Yine Ardahan'da gerçekleştirilen hayvancılık doğal ortamlarda hatta organik bir şekilde yapılmaktadır. Bu özellik Valilik, Belediye, Üniversite, Ziraat Odası, Damızlık Yetiştiricileri birliği vb. kurum, kuruluş ve sivil toplum kuruluşları ile Tarım Gıda ve Hayvancılık İl müdürlüğünün ortak çalışması ile tanıtılmalı, pazar ve satış kanalları ile üreticiyi bir araya getirecek organizasyonlara ağırlık verilmelidir.

VI- KAYNAKLAR

- Aktürk,D.,Savran,F,Hakyemez,H., & diğ., (2005), Gökçeada'da Ekstansf Koşullarda Hayvancılık Yapan İşletmelerin Sosyo-Ekonomik Açından İncelenmesi, Tarım Bilimleri Dergisi, 11(3): 229-235
- Barrett, C., S. Osterloh, P.D. Little, & J.G. McPeak. 2004. Constraints Limiting Marketed Offtake Rates Among Pastoralists. Research Brief 04-06-PARIMA. Davis: University of California, Global Livestock Collaborative Research Support Program (GL-CRSP).
- Bilginturan S. & Ayhan V., (2009), Burdur İli Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Üyesi Koyunculuk İşletmelerinin Yapısal Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma, Hayvansal Üretim 50(1): 1-8
- Çevik, B. (2018) "Büyükbaş Hayvancılık Sektörü" Türkiye İş Bankası İktisadi Araştırmalar Bölümü, Eylül ,2018, (21.08.2019 tarihinde https://ekonomi.isbank.com.tr/contentmanagement/Documents/tr11_sektor_rap/sr201804_buyukbashayvanciligi.pdf, adresinden ulaşılmıştır)
- Dağdemir, V., Birinci, A., & Atsan, T., 2003, Türkiye'de Kırmızı Et Pazarlaması, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, Sayı 34, Cilt 4, Sayfa 361-366, Erzurum
- Demir, O., & Gözübüyük, Z., (2012), Erzurum İli Tarım İletmelerinin Bazı Sosyo- Ekonomik Özelliklerinin Araştırılması Üzerine Bir Araştırma, Alınleri Dergisi, 23(B) :41-47 ISSN:1307-3311
- Emeksiz,F., Albayrak,M., Güneş, E., & diğ (2010) " Türkiye'de Tarımsal ürünlerin Pazarlama Kanalları ve Araçların Değerlendirilmesi" (05/08/2019 tarihinde www.zmo.org.tr adresinden ulaşılmıştır)
- Güven.O, Dilek,Y,Ünal,BE., & Borazan,A. (2017) Ardahan Büyükbaş Hayvancılık Sektör Raporu ve Eylem Planı SERKA 2017 ISBN:978-605-66913-5-5

- Hacıbebekoğlu,A, Hacıbebekoğlu,M., etineli,S & diğ..(2013) “Büyükbaş Hayvan Besiciliđi Yatırım Fizibilitesi” TRC2/13/DFD/0027 Referans Numaralı Proje Raporu Karacadađ Kalkınma Ajansı 2013
- Koyđit,R., Aydın,R. & Diler,A.(2015) Erzurum İli Büyükbaş Hayvancılığın Durumu ve Geliřmesi-ne Yönelik neriler Alınteri Dergisi, 29B,34-46, 2015
- Kseman. A., & şeker. İ, (2016), Malatya İlinde Sığırcılık İşletmelerinin Mevcut Durumu: Yapısal zellikler F.. Sağlık Bilimleri Veterinerlik Dergisi, 30(1):05-12
- Musemwa, L., Chagwiza, C., Sikuka, W., & et.all. (2007). Analysis of Cattle Marketing Channels Used by Smallholder Farmers in the Eastern Cape Province, South Africa. Livestock Research for Rural Development, 19(9),Article#131
- Ndoro, J., Mudhara, M., Chimonyo, M. & et.all, 2015. “Farmers’ Choice of Cattle Marketing Channels in Rural South Africa: A Transaction Cost Economics Perspective,” 2015 Conference, August 9-14, 2015, Milan, Italy 212526, International Association of Agricultural Economists.
- Negassa,A.,Rashid,S & Gebremedhin,B (2011) Livestock Production and Marketing Ethiopia Strategy Support Program II, Working Paper, August 2011, İnternational Food Policy Research Institute, USA
- Tzemen.N, (2015) Kastamonu İlinde Sığır Yetiřtiriciliđinin Durumu, Sorunları ve zm nerileri Kastamonu University Journal of Engineering and Sciences 1(2):33-51, 2015
- Saunders, Lewis, & Thornhill, (2000) Research Methods for Business Students, Second Ed., Prebtice-Hall Inc.,
- Schmitz, T. G., Moss, C. B. & Schmitz, A.. (2002). Marketing channels for U.S. stocker cattle and the limited use of E-commerce. Working Paper No. MSABR 02-05,Morrison School of Agribusiness and Resource Management, Arizona State University.
- Ünlüsoy. K, İnce, E. & Güler, F. (2010) Türkiye Kırmızı Et Sektörü ve Rekabet Politikası Rekabet Kurumu Yayını (www.iso.org.tr)
- Yazıcı,A.,(2009) Samsun İlinde Sığır Eti Pazarlamasının Yapısal Durumu ve Aracı Marjları zerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara,s:5
- Ziraat Mühendisleri Odası (2018) “Hayvancılık Raporu 2018” (21/08/2019tarihinde http://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=29946&tipi=17&sube=0 adresinden ulaşılmıştır)